

PÁR SLOV K ŽIVOTNÍMU JUBILEU SYLVY HAMPLOVÉ

Když jsme si minulý rok, 14. května 2020, se Sylvou Hamplovou volali, abych jí popřál k významnému životnímu jubileu, věřili jsme, že tato nečekaná epidemie bude brzy u konce a že se osobně sejdem. Bohužel jsme toto naše setkání museli už tolikrát odložit, že bych alespoň touto cestou Sylvě Hamplové — byť opožděně — poblahopřál zde na stránkách časopisu, jehož byla vždycky součástí, a zavzpomínal na to, jak zásadní pro mě její osobnost vždycky byla.

Jako její žák patřím do pravděpodobně poslední generace italianistů, na niž měla profesorka Hamplová přímý vliv; navíc musím s hrdostí a vděčností rovnou říci, že mě provedla všemi etapami vědeckého a pedagogického působení až po habilitační řízení, jež jako předsedkyně komise vedla. Měl jsem tak možnost poznat ji nejen jako mimořádnou vědkyni a skvělou (a také přísnou) pedagožku, ale i jako nadmíru laskavého člověka, jehož přátelské náklonnosti si budu vždycky vážit.

Když jsem v r. 1995 nastoupil na obor francouzština-italština, Sylva Hamplová — podobně jako např. Bohumil Zavadil na španělštině (viz Adéla Smažíková, Bohumil Zavadil osmdesátiletý, *ČMF*, 103, 2, 2021, s. 317–319) — zajišťovala výuku v podstatě všech italštinářských lingvistických disciplín: od fonetiky přes morfologii k syntaxi a vývoji jazyka. To je záběr, který je dnes takřka nemyslitelný, a to nejen proto, že je studium již rozděleno do dvou víceméně autonomních celků, ale zejména proto, že postupná specializace jednotlivých disciplín, jejich obrovský teoretický i metodologický rozmach (stačí pomyslet na to, co přinesly do lingvistiky např. korpusy) v podstatě vylučuje, aby je zvládl kompetentně odučit jediný člověk. Již tehdy si toho byla Sylva Hamplová dobře vědoma a zvědavým studentům nabízela výhledy do oblastí, kterými se sama nezabývala, ale o kterých dobře věděla, že představují potenciální prostor pro jakékoli další bádání. Asi bych mohl říci, že mé vlastní lingvistické zájmy se vždycky vydávaly těmito směry, které jsem právě díky Sylvě Hamplové postupně objevoval, a mohu rovnou dodat, že mě v tom vždycky velkoryse podporovala. Pokusím se teď ty stěžejní momenty a témata nějak shrnout.

Už v prvním ročníku, když jsme všichni zápasili hned na začátku s fonetikou a fonologií, Sylva Hamplová do předmětu vtělila i stručný přehled fonologických charakteristik italských dialektů, čímž nám otevřela svět naprosto bezbřehé variace, o níž jsme doposud neměli tušení.¹ Tehdy jsem tento přehled tak trochu hodil za hlavu, a to nejen proto, že u zkoušky nefiguroval jako jeden ze stěžejních okruhů, ale i proto, že po pár lekcích standardní italštiny se mi zdálo, že na dialekty mám ještě dost času. Jestliže se teď k italským dialektům vracím, je to mimo jiné i proto, že jsem o nich poprvé slyšel právě od Sylvy Hamplové. O některých z jevů mluvila přímo ona (např. *rafforzamento sintattico*), na jiná bych dnes mohl zavést debatu zase já (např. *smíšená paradigmata*, v nichž se intraparadigmaticky střídají obě pomocná slovesa *avere/essere*).

1 Tento cenný přehled je dnes — jako samostatná kapitola 5 — součástí její *Mluvnice italštiny* (Praha: LEDA, 2004).

Ve druhém ročníku to zas byla morfologie, jež v tehdejší *Karolince* figurovala jako *Normativní mluvnice italštiny*. Asi bych se neměl chlubit tím, že jsem po prvním pokusu u zkoušky prosil paní profesorku o pokus druhý (neboť první — zcela zasloužená — známka nebyla moc pěkná...), ale přesto to rád zmíním jako doklad toho, že Sylva Hamplová, která často trvala na precizní a detailní znalosti určitých jevů (s nimiž jsem se jako ne jeden elév vypořádával často velmi povrchně), dokázala velkoryse nabízet druhou šanci. Navíc s odstupem času pak i naoko tvrdívala, že si na tohle vůbec nepamatuje...

Patrně největší vliv na mě měly její přednášky z vývoje jazyka a ze syntaxe současné italštiny. V obou případech jsem se posléze opět vydal směrem, kterému se Sylva Hamplová tak podrobně nevěnovala. V jejím *Nástinu vývoje italského jazyka* (Praha: Karolinum, 2002) není věnováno tolik prostoru vývoji slovtvorných procesů, jak by se mi bylo líbilo. Že jsem si zrovna tohle zvolil jako téma své disertační práce, jistě není náhoda, a nemusím dodávat, že mě v tom Sylva Hamplová opět podpořila. Výzkum současné italské slovtvorby jsme pak integrovali do předmětu *Současný jazyk*, k jehož výuce mě paní profesorka odvážně přizvala ještě v době, kdy jsem byl v doktorském studiu.

Vedle tohoto zdánlivě nepřímého vlivu mě však Sylva Hamplová nenuceně namočila i do běžného akademického provozu, když například doporučila k publikaci v časopisu *Linguistica Pragensia* (LP) můj první článek (vycházející, dlužno říci, z pouhé seminární práce ke konci pregraduálního studia). Tehdy jsem netušil, že jejím přičiněním se později stanu — místo ní — členem redakční rady LP. Jsem si jist, že ji dnes těší, že prostřednictvím mé osoby je její milovaný obor, italianistika, přítomen ve vedení celého časopisu.

Po akademickém roce 2006/2007 se Sylva Hamplová, dlouholetý opěrný sloup italské lingvistiky na FF UK, rozhodla odejít již nadobro na zasloužený odpočinek. Zanechala nám, kteří máme dnes italianistiku na starosti, dobré dědictví. My se jej snažíme dále rozvíjet a příklad paní profesorky máme stále před očima: starší i mladší z nás dobře vědí, že má-li náš obor prosperovat i v budoucnu, musíme umět vyvažovat vědeckou odbornost, pedagogické schopnosti, zájem o budování oboru ve všech jeho aspektech a snahu vyvolávat zájem o něj v dalších generacích studentů, tak jak to uměla paní profesorka.

To ostatně dokládá i to, že Sylva Hamplová i po svém odchodu do důchodu ještě pěknou řádku let s katedrou úzce spolupracovala, zejména pak v doktorském studiu či v různých komisích. Svou aktivní účastí na nejrůznějších řízeních dávala jasně najevo, že jí osud jejích žáků není ani po opuštění fakulty lhostejný a že v něm spatřuje budoucnost svého oboru.

Jistě bych mohl ještě přidat pár odstavců k její vlastní vědecké činnosti (tu jsem mimochodem v konkrétních položkách také zmínil; zájemce o podrobnější výklad odkazuji na text Jiřího Špačka „Il settantesimo anniversario della professoressa Sylva Hamplová“, *Linguistica Pragensia*, 15/2, 2005, s. 101–105), ale dal jsem přednost jednomu aspektu její osobnosti, který je dle mého někdy daleko důležitější než brilantní individuální výkony (o těch u Sylvy Hamplové není samosebou pochyb!). Mám na mysli to, co jsem se zde snažil vykreslit jako ustavičnou péči o budoucnost těch, kdo přijdou po nás. Sylva Hamplová je skvělým příkladem člověka, který dobře ví, že bez

této péče je vlastní vědecká činnost tak trochu bezcenná. Rád bych proto ke svému velkému blahopřání ke krásnému životnímu jubileu připojil i slova obrovské vděčnosti za to, jak mě v akademické dráze vždy provázela a jistě ještě bude provázet.

Pavel Štichauer | Ústav románských studií, Filozofická fakulta
Univerzity Karlovy | nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1
ORCID ID: 0000-0002-6777-1104
pavel.stichauer@ff.cuni.cz